

ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ СУДДІВ УКРАЇНИ

24 квітня 2017 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я № 60/вс-17

Вища кваліфікаційна комісія суддів України у складі колегії:

головуючого – Тітова Ю.Г.,

членів Комісії: Заріцької А.О., Щотки С.О.,

розглянувши питання про проведення співбесіди за результатами дослідження досьє кандидата на зайняття вакантної посади судді Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду Коломис Вікторії Вікторівни у межах процедури конкурсу, оголошеного Вищою кваліфікаційною комісією суддів України 07 листопада 2016 року,

встановила:

Відповідно до статей 79, 81 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закон) рішенням Комісії від 07 листопада 2016 року №145/зп-16 оголошено конкурс на зайняття 120 вакантних посад суддів касаційних судів у складі Верховного Суду.

Коломис Вікторія Вікторівна 21 листопада 2016 року звернулася до Комісії із заявою про проведення стосовно неї кваліфікаційного оцінювання для участі у конкурсі на посаду судді Касаційного господарського суду за спеціальною процедурою призначення та рішенням Комісії від 05 грудня 2016 року була допущена до участі у цьому конкурсі.

Комісією 11 січня 2017 року призначено кваліфікаційне оцінювання кандидатів на зайняття вакантних посад суддів касаційних судів у складі Верховного Суду та 07 лютого 2017 року прийнято рішення про допуск Коломис В.В. до проходження кваліфікаційного оцінювання для участі у конкурсі на посаду судді Касаційного господарського суду.

Відповідно до Умов проведення конкурсу на зайняття вакантних посад суддів касаційних судів у складі Верховного Суду Коломис В.В. проходила кваліфікаційне оцінювання як суддя.

У статті 10 Основних принципів незалежності судових органів, схвалених резолюціями Генеральної Асамблеї ООН від 29 листопада 1985 року N 40/32 та від 13 грудня 1985 року N 40/146, визначено, що особи, відібрані для судових посад, повинні мати високі моральні якості і здібності, а також відповідну підбору кваліфікацію в галузі права.

Ці основоположні принципи формування суддівського корпусу імплементовані у новітнє національне законодавство, що визначає основними складовими авторитету судової влади та довіри до суду – доброчесність і компетентність судді.

Згідно з цими настановами під час кваліфікаційного оцінювання для участі у конкурсі на посаду судді касаційного суду у складі Верховного Суду Комісія виходить з того, що кандидати на посаду судді найвищого суду у системі судоустрою мають відповідати найвищим стандартам за критеріями компетентності та професійної етики за відсутності будь-яких обґрунтованих сумнівів у їх доброчесності, що можуть негативно вплинути на суспільну довіру до новоствореного Верховного Суду.

Згідно з положеннями статті 83 Закону кваліфікаційне оцінювання проводиться Вищою кваліфікаційною комісією суддів України з метою визначення здатності судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді за визначеними законом критеріями. Такими критеріями є: компетентність (професійна, особиста, соціальна тощо), професійна етика, доброчесність.

На виконання вимог Закону рішенням Комісії від 03 листопада 2016 року № 143/зп-16 затверджено Положення про порядок та методологію кваліфікаційного оцінювання, показники відповідності критеріям кваліфікаційного оцінювання та засоби їх встановлення (далі – Положення).

У пунктах 1, 2 глави 6 розділу II Положення передбачено, що встановлення відповідності судді (кандидата на посаду судді) критеріям кваліфікаційного оцінювання здійснюється членами Комісії за їх внутрішнім переконанням відповідно до результатів кваліфікаційного оцінювання. Показники відповідності судді (кандидата на посаду судді) критеріям кваліфікаційного оцінювання досліджуються окремо один від одного та у сукупності.

Відповідно до статті 85 Закону кваліфікаційне оцінювання включає такі етапи: 1) складення іспиту; 2) дослідження досьє та проведення співбесіди.

У першому етапі кваліфікаційного оцінювання за загальним результатом іспиту Коломис В.В. отримала 162,0000 бала та була допущена рішенням Комісії від 29 березня 2017 року до другого етапу кваліфікаційного оцінювання – співбесіди.

На другому етапі кваліфікаційного оцінювання, заслухавши доповідь члена Комісії Щотки С.О., пояснення кандидата на посаду судді Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду Коломис В.В., уповноваженого представника Громадської ради доброчесності Сухоставця Р.М., ознайомившись з матеріалами досьє, Комісія дійшла таких висновків.

За результатами дослідження досьє та проведення співбесіди Коломис В.В. за критерієм «Професійна компетентність» оцінено у 207 балів, за критерієм «Особиста компетентність» – 66,5 бала та за критерієм «Соціальна компетентність» – 45,5 бала. Узагальнений результат оцінювання кандидата за вказаними критеріями становить 319 балів.

Згідно з пунктом 20 розділу III Положення під час співбесіди обов'язковому обговоренню із суддею (кандидатом) підлягають дані щодо його відповідності критеріям професійної етики та доброчесності.

Оцінюючи кандидата на посаду судді касаційного суду у складі Верховного Суду за критеріями професійної етики та доброчесності, Комісія враховує, що громадянським суспільством та законодавством презюмується наявність у суддів Верховного Суду не лише найвищої кваліфікації, але й відповідного рівня моральних якостей та чеснот, що обумовлені їх соціальною функцією.

Стандарти етичної поведінки суддів, що адресовані суддям та судовим органам для використання як базових принципів регламентації поведінки суддів, визначені, зокрема, у Бангалорських принципах поведінки суддів від 19 травня 2006 року, схвалених Резолюцією Економічної та Соціальної Ради ООН від 27 липня 2006 року N 2006/23 (далі – Бангалорські принципи поведінки суддів).

Цими міжнародними стандартами у сфері судочинства утверджено, що довіра суспільства до судової системи, а також до авторитету судової системи в питаннях моралі, чесності та непідкупності судових органів посідає першочергове місце в сучасному демократичному суспільстві. Суддя виявляє та підтримує високі стандарти поведінки суддів з метою укріплення суспільної довіри до судових органів, що має першочергове значення для підтримки незалежності судових органів.

Стосовно реалізації принципів чесності та непідкупності у Бангалорських принципах поведінки суддів зазначено, зокрема, що суддя демонструє поведінку, бездоганну навіть з точки зору стороннього спостерігача. Спосіб дій та поведінка судді мають підтримувати впевненість суспільства в чесності та непідкупності судових органів.

Ці основоположні принципи впроваджені у національну систему правил і норм, що формують моральний аспект поведінки суддів та викладені, зокрема, у Кодексі суддівської етики, затвердженому у новій редакції рішенням XI (чергового) з'їзду суддів України від 22 лютого 2013 року (далі – Кодекс суддівської етики).

За загальними правилами Кодексу суддівської етики судді зобов'язані демонструвати і пропагувати високі стандарти поведінки, у зв'язку з чим добровільно беруть на себе більш істотні обмеження, пов'язані з дотриманням етичних норм як у поведінці під час здійснення правосуддя, так і в позасудовій поведінці. Суддя повинен бути прикладом неухильного додержання вимог закону і принципу верховенства права, присяги судді, а також дотримання високих стандартів поведінки з метою зміцнення довіри громадян у чесність, незалежність, неупередженість та справедливість суду.

Відповідно до положень статті 87 Закону з метою сприяння Комісії у встановленні відповідності судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та доброчесності для цілей кваліфікаційного оцінювання утворюється Громадська рада доброчесності, що надає, за наявності відповідних підстав, висновок про невідповідність судді (кандидата на посаду

судді) критеріям професійної етики та доброчесності, який додається до досьє кандидата на посаду судді або до суддівського досьє.

Громадська рада доброчесності 12 квітня 2017 року затвердила висновок про невідповідність Коломис В.В. критеріям доброчесності та професійної етики. Підставами для такого висновку визначено невідповідність відомостей, зазначених Коломис В.В. у деклараціях про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру та у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, тим даним, що містяться у її досьє, та інформації, отриманій з відкритих джерел.

Стосовно висновку Коломис В.В. пояснила, зокрема, що автомобіль VOLKSWAGEN VENTO (1993 р.в.), придбаний нею за кошти батьків у 1997 році. Цей транспортний засіб було зареєстровано в органах Державтоінспекції МВС України за Коломис В.В. та за довіреністю використовувався її колишнім чоловіком. Після дорожньо-транспортної пригоди у 2002 році автомобіль знято з обліку для реалізації. Чи був автомобіль відчужений, у який спосіб та кому, не знає, проте вважає, що не мала зазначати відомостей про нього у відповідних деклараціях. Кандидат наголосила, що вбачає у довідці територіального сервісного центру РСЦ МВС в Рівненській області МВС України № 5641 від 18 квітня 2017 року про зняття автомобіля з обліку для реалізації у квітні 2002 року достатній доказ припинення її права власності на це рухоме майно.

Також Коломис В.В. не заперечувала, що на належній їй земельній ділянці розташований триповерховий цегляний будинок з одноповерховою прибудовою. Зазначила, що ця будівля є незавершеним будівництвом садовим будинком, самочинним будівництвом, розпочатим її батьком у 1998 році. Повідомила, що не здійснювала його добудови і не знає його технічних характеристик, а також зауважила, що дотепер не знесла будівлі виключно з етичних міркувань.

Вказане майно кандидат не зазначала у деклараціях, передбачених законодавством у сфері запобігання корупції, оскільки вважає, що не набула у встановленому законодавством порядку права власності на нього тому, що за договором дарування від 18 вересня 2009 року отримала від батька лише земельну ділянку, на якій розташована будівля.

На підтвердження кандидат надала висновок експертного дослідження щодо незадовільного технічного стану будівлі та здійснення основних робіт з її будівництва до серпня 2003 року.

Також Коломис В.В. надала пояснення щодо суми коштів, сплачених в рахунок основної суми позики (кредиту), відображеної у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за 2015 рік. Зазначила, що на підставі нотаріально посвідченого у 2011 році договору позики отримала від матері 300000 грн, що з 2012 року повертає у сумі 50000 грн щорічно.

Кандидат не надала обґрунтованих пояснень щодо незазначення нею загальної суми позики, у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Проаналізувавши ці доводи, Комісія критично оцінила пояснення Коломис В.В, з таких підстав.

Право власності на транспортні засоби набувається і відчужується на підставах, що не заборонені законом, зокрема, шляхом укладення правочинів (договорів).

Згідно з пунктом 3 Правил державної реєстрації та обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів та мотоколясок, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 07 вересня 1998 року № 1388 (у редакції станом на 2002 рік), державна реєстрація транспортних засобів здійснюється органами Державтоінспекції МВС з метою контролю за відповідністю конструкції та технічного стану транспортних засобів встановленим в Україні вимогам стандартів, правил і нормативів, дотриманням вимог законодавства, що визначає порядок сплати податків, внесення інших обов'язкових платежів, використання транспортних засобів в умовах воєнного та надзвичайного стану, а також для забезпечення їх обліку та попередження протиправних дій щодо них. При цьому зняття транспортного засобу з обліку передуює його відчуженню, проте жодним чином не підміняє відповідного правочину.

Отже, за відсутності точних відомостей щодо відчуження автомобіля VOLKSWAGEN VENTO Коломис В.В. мала усвідомлювати, що факт зняття транспортного засобу з обліку не звільняє власника від обов'язку декларувати це майно, оскільки не тягне за собою припинення права власності.

Також Комісія вважає, що ненабуття незавершеним будівництвом садовим будинком ознак об'єкта цивільного обороту не може бути достатнім та обґрунтованим поясненням ухилення Коломис В.В, від обов'язку декларування будівлі, розташованої на належній їй земельній ділянці.

Відповідно до пункту 2¹ частини першої статті 46 Закону України «Про запобігання корупції» у розділі «Об'єкти незавершеного будівництва» декларації зазначаються: об'єкти незавершеного будівництва; об'єкти, не прийняті в експлуатацію; об'єкти, право власності на які не зареєстроване в установленому законом порядку, які, зокрема, розташовані на земельних ділянках, що належать суб'єкту декларування або членам його сім'ї на праві приватної власності, включаючи спільну власність, або передані їм в оренду чи на іншому праві користування, незалежно від правових підстав набуття такого права; повністю або частково побудовані з матеріалів чи за кошти суб'єкта декларування або членів його сім'ї.

З огляду на зазначене належність декларанту земельної ділянки, на якій розташований об'єкт незавершеного будівництва, право власності на який не зареєстроване за іншою особою, обумовлює обов'язок Коломис В.В. задекларувати цей об'єкт згідно з вимогами Закону України «Про запобігання корупції» та в порядку, встановленому підзаконними актами, виданими на його реалізацію.

При цьому твердження Коломис В.В. про намір знести незавершене будівництво свідчать про набуття нею де-факто певних речових прав щодо вказаного об'єкта декларування. Згідно з Роз'ясненнями щодо застосування

окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно заходів фінансового контролю, затвердженими рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції 11 серпня 2016 року № 3, відсутність даних щодо окремих характеристик об'єкта незавершеного будівництва не перешкоджає його декларуванню.

Крім того, всупереч вимогам пункту 9 частини першої статті 46 Закону України «Про запобігання корупції» у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, Коломис В.В. не відобразила повної та належної інформації щодо її фінансових зобов'язань – позики у сумі 300000 грн, отриманої у 2011 році. Надання повної інформації щодо позики передбачено також формою декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави та місцевого самоврядування, та вказаними роз'ясненнями Національного агентства з питань запобігання корупції.

Зазначене вище є підставою для обґрунтованого сумніву у достовірності тверджень кандидата у Декларації доброчесності судді, зокрема, щодо дотримання законодавства у сфері запобігання корупції.

З огляду на наведене Комісія вважає, що надані Коломис В.В. пояснення не спростовують висновків Громадської ради доброчесності, не узгоджуються з положеннями законодавства, а також свідчать про недотримання правил суддівської етики та основоположних принципів поведінки суддів.

У Бангалорських принципах поведінки суддів зазначено, зокрема, що постійна увага з боку суспільства покладає на суддю обов'язок прийняти низку обмежень, і, незважаючи на те, що пересічному громадянину ці обов'язки могли б здатися обтяжливими, суддя приймає їх добровільно та охоче. Поведінка судді має відповідати високому статусу його посади. Суддя має бути обізнаним про свої особисті та матеріальні інтереси конфіденційного характеру та має вживати розумних заходів з метою отримання інформації про матеріальні інтереси членів своєї родини.

Кодексом суддівської етики покладено на суддів обов'язок докладати всіх зусиль до того, щоб, на думку розсудливої, законослухняної та поінформованої людини, їх поведінка була бездоганною. Також наголошено, що суддя повинен бути обізнаним про свої майнові інтереси та вживати розумних заходів для того, щоб бути обізнаним про майнові інтереси членів своєї сім'ї.

За змістом роз'яснень, наведених у Коментарі до Кодексу суддівської етики, затвердженого рішенням Ради суддів України № 1 від 04 лютого 2016 року, суддя повинен уникати порушень етики та всього того, що виглядає як порушення етики, в усіх видах його діяльності – як професійній, так і в приватній. Бездоганна поведінка суддів означає уникнення порушень норм етики та недопущення створення враження їх порушення як під час виконання професійних обов'язків, так і в особистому житті. Враження порушення норм етики створюється, коли розважливі особи, яким стали відомі всі відповідні обставини, розкриті в ході резонансного їх з'ясування, можуть дійти висновку, що чесність, добросовісність, неупередженість, урівноваженість та професійна придатність судді поставлені під сумнів.

Доброчесна поведінка судді має торкатися всіх сфер його життя, зокрема і матеріальної (майнової) сфери. Обов'язок судді бути поінформованим про

матеріальні інтереси тісно пов'язаний з його законодавчо закріпленим податковим і антикорупційним обов'язком зазначити у декларації відомості про доходи, наявне майно та зобов'язання фінансового характеру як своє, так і членів сім'ї, які спільно проживають з суддею, пов'язані спільним побутом та мають взаємні права та обов'язки, враховуючи тісні особисті чи економічні зв'язки (центр життєвих інтересів), а також повідомити про відкриті рахунки у фінансових установах - нерезидентах.

З огляду на наведене Комісія вбачає, що невідповідність поведінки Коломис В.В. вимогам законодавства у сфері запобігання корупції дає підстави вважати, що кандидат не доклала всіх зусиль до того, щоб, на думку розсудливої, законслухняної та поінформованої людини, її поведінка була бездоганною, та не вжила належних і достатніх заходів для того, щоб бути обізнаною про свої майнові інтереси та антикорупційні обов'язки.

Зміст наданих Коломис В.В. пояснень свідчить про відсутність прагнення демонструвати поведінку, бездоганну навіть з точки зору стороннього спостерігача, та несприйняття нею повною мірою фундаментальних принципів доброчесності судді.

Ці показники досліджені Комісією окремо та у сукупності, а також оцінені членами Комісії за внутрішнім переконанням відповідно до мети кваліфікаційного оцінювання.

За змістом пунктів 5.2.2, 5.3.2, глави 6 розділу II Положення критерії професійної етики та доброчесності оцінюються у 0 балів за наявності доказів невідповідності судді (кандидата на посаду судді) вимогам професійної етики та/або вимогам до доброчесності відповідно.

З огляду на зазначене, враховуючи мету цього кваліфікаційного оцінювання та вимоги щодо відповідності кандидатів найвищим стандартам суддівської етики та доброчесності, Комісія оцінює Коломис В.В. за критеріями «Професійна етика» та «Доброчесність» у 0 балів.

Згідно з пунктом 4 частини п'ятої статті 81 Закону за результатами кваліфікаційного оцінювання кандидата на посаду судді вищого спеціалізованого суду або Верховного Суду Вища кваліфікаційна комісія суддів України ухвалює рішення про підтвердження або непідтвердження здатності такого кандидата здійснювати правосуддя у відповідному суді та визначає його рейтинг для участі у конкурсі.

Відповідно до пункту 4 глави 6 розділу II Положення, рішення про підтвердження здатності здійснювати правосуддя суддею (кандидатом на посаду судді) у відповідному суді ухвалюється у випадку отримання ним мінімально допустимих і більших балів за результатами іспиту та оцінювання критеріїв особистої і соціальної компетентності, а також бала, більшого за 0, за результатами оцінювання критерію професійної етики чи критерію доброчесності

Отже, оцінка у 0 балів за критеріями професійної етики та доброчесності є пресічною безумовною підставою для прийняття Комісією рішення про непідтвердження здатності судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді.

Комісія наголошує, що це кваліфікаційне оцінювання здійснювалося для участі у конкурсі на зайняття вакантної посади судді Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду, що обумовлювало перевірку кандидата на відповідність найвищим стандартам та вимагало відсутності щонайменшого обґрунтованого сумніву у чеснотах майбутніх суддів Верховного Суду. Відтак висновки Комісії за результатами цього кваліфікаційного оцінювання не можуть мати преюдиційного значення та негативно вплинути на проходження кандидатом інших процедур, пов'язаних з кар'єрою судді.

З огляду на зазначене та враховуючи, що за критеріями «Професійна етика» та «Доброчесність» кандидат набрала 0 балів, Комісія дійшла висновку про непідтвердження Коломис В.В. здатності здійснювати правосуддя у Касаційному господарському суді у складі Верховного Суду.

Ураховуючи викладене, керуючись статтями 88, 93, 101 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Положенням, Комісія

вирішила:

визнати кандидата Коломис Вікторію Вікторівну такою, що не підтвердила здатності здійснювати правосуддя у Касаційному господарському суді у складі Верховного Суду.

Головуючий

Ю.Г. Тітов

Члени Комісії:

А.О. Заріцька

С.О. Щотка